№ 103 Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты:

на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы — 1 м. 20 ф., на 1 мес. — 40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь

выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакціі: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністрацйі і экспэдыціі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак:

на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі— па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 103 (195). Год II. Вільня, 25 сьнежня 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.

БЭРЛІН. Між Ас'яго і Брэнтай аўстрыякі штурмам здабылі Коль дэ Россо і сумажные вяршыны. Узяты дагэтуль больш за 6,000 палонных.

БРЭСТ-ЛІТОУСК. (В.Т.Б.). 23. XII: Дэлегаты чатырох цэнтральных дзержаў радзіліся аб адказе на прэдлажэньне Расеі: Прынцыпяльна адказ прынят аднадушна.

БЭРЛІН. Імпэратар 22 сьнежня сказаў на фронці 2 арміі прамову, гаворачы між іншым:

«Часць нямецкай арміі ўзяла на сябе цяжкую задачу стрымаць наступленьне ўсяе англіцкай і ўсяе французскай арміі, каб даць сваім таварышам на поўдні і на ўсходзі магчымасць свабодна правясьці іх опэраціі. Ня гледзячы на нячутые прыгатаўленьня і вялізарные запасы матэр'ялаў ворагі нічога не дайшлі. Пры Камбрэ мы паказалі, што, ня гледзячы на трохлетнюю вайну, стары дух дзеля наступленьня ня зломлен. Мы ня ведаем, што ешчэ нас жджэ. Калі ворагі ня хочуць міра, дык мы павінны прымусіць сьвет да міра. Мы павінны разбіць дзьверы у тых, хто працівіцца вайне».

БЭРН (В.Т.Б). Украінскае Прэссбюро даносіць 20.XII с Кіева: Віннічэнко, прэзыдэнт украінскаго ураду, заявіў малой украінскай радзе, што ён паведаміў саюзьнікоў аб пачатку мірных перэгавораў. Францiя і Англія ўжо пастановілі паслаць у Украіну сваіх паслоў дзеля зашчыты іх інтэрэсаў.

ПЕЦЯРБУРГ (В.Т.Б.). Чысьленые падданые Злучэных Штатаў замешаны да змовы Каледіна. Пад засчытай „Чырвонаго Крыжа" амэрыканскіе афіцэры Андэрсэн і Пэркінс і іх аднадумцы расейскіе афіцэры Колпачнікоў і Трэблёнскій памыкаліся паслаць поезд з 20 ваенными самаходамі і іншымі матэр'яламі на Дон для Каледіна. Калпачнікова і яго памочнікоў арэштавалі. Узяты вельмі важные паперы. Задзержана тэлеграма амэрыканскаго „Чырвонаго Крыжа", палкоўніка Андэрсэна, ў каторай ён загадывае амэрыканскаму паслу выплаціць Колпачнікову 100.000 руб на высылку поезда з ваенными матэр'яламі на Дон. Гэтак сама ўзято пісьмо Колпачнікова, каторым ён паведамляў Андэрсэна, што 70 вагонаў ужо нагружэны дзеля адпраўкі.

ПЕЦЯРБУРГ (В.Т.Б). Селянскі з'езд прыняў рэзолюцію, жадаючы, каб склад установчаго сойму адпаведаў жаданьням дэпутатаў селянскіх, работніцкіх і сатдацкіх рад.

РОТТЭРДАМ. Расейскі урад друкуе адозву аб сазыве установчаго сойму. Выбраные дэпутаты, ў тым ліку і кадэты, павінны атрымаць у бюро камісараў установчаго сойму пазваленьне быць на засгданьнях.

БЭРЛІН. Уцёкшые з Рэвеля ў Рыгу немцы апаведаюць аб поўным развале гасударственаго organізму ў Эстляндзіі і паўночнай часьці Ліфляндзіі. Німа тутака ніякаго ладу. Урад упаўнамочыў грамаду да 3 (16) сьнежня заўладаць прыватнымі землямі. Пад той час, як селяне, каторые маюць сваю ўласную зямлю, бароняць сваё дабро і не прынімаюць учасьця ў раздзелі дворных зямель, беззямельнікі шмат дзе пачалі гвалтам дзяліць зямлю. Рух прынімае вялізарные размеры.

БЭРН. У тутэйшай сэрбскай колоніі ходзяць чуткі, што сэрбскі і чорнагорскі каралі пасьля замірэньня на усходнім фронці прабавалі завязаць безпасрэдные зносіны с Пецярбургам, каб разам з Расеей вясьці мірные перэгаворы с цэнтральными дзержавамі. Французскі урад адмовіўся даць пазваленьне на безпасрэдные зносіны між сэрбскім каралём і Расеей, а каралеўскаго кур'ера не пусьцілі ехаць у Пецярбург.

ПАРЫЖ. **Парлямэнт.** На заседаньні пасьля абеду соцыялісты і левые радыкалы вельмі востра напалі на Клемансо.

БАЗЭЛЬ. Наводлуг англіцкіх газэт, офіцыальны падрахунак англіцкіх страт паказвае, што Англія за 11 сёлетніх месяцоў утраціла 932.000 салдатаў і афіцэраў.

ВАШЫНГТОН (В.Т.Б.). Урад дзеля спажыўных спраў пазволіў вывязьці 40.000 тонн (каля 2½ мільёнаў пудоў) аўса і жыта дзеля галадаючаго насяленьня Фінляндзіі. Паўнамочнік Фінляндзіі дзеля нагрузкі збожжа на параходы вышлець іх у Фінляндзію праз Швэцію.

Мірные перэгаворы.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). 20.XII. Імперскі канцлер прыняў сягоньня прэдстаўнікоў усіх партый Рэйхстагу і вёў гутарку аб палітычным палажэньні, утварыўшымся с прычыны пачатку мірных перэгавораў з Расеей. Імперскі канцлер заявіў, што імпэратар упаўнамочыў яго зрабіць мір, а ён, канцлер, выбраў за пасрэдніка ў перегаворах статс-сэкрэтара Кюльмана. Пасьля падробнай гутаркі выявілася поўная згодлівасць пагляdaў усіх быўшых тут дэпутатаў з уласьцю.

БЭРЛІН. С прычыны перэгавораў між імперскім канцлерам і прэдстаўнікамі парлямэнцкіх партый газэты цішуць, што сперша прэдстаўнік крайніх соцыалістаў, Гаазе, не згаджаўся с праграмай ураду, але ў канцы нарады дайшлі поўнай згодлівасьці ўсіх сабраўшыхся. Гэта згодлівасьць паказвае, што у Брэст-Літоўску будзе зроблена карысная для ўсяго народу работа.

АМСТЭРДАМ. 19 сьнежня с Пецярбурга выехала у Брэст расейская дэлегація дзеля вядзеньня мірных перэгавораў. Яна складаецца з большэвіка Покровскаго, дыплёмата Добровольскаго, генэрала Іванова і фінансіста Оболовскаго.

ВАРШАВА. Генэрал-губэрнатар Бэзелер праводзіў статс-сэкрэтара Кюльмана з Варшавы да Ковля.

ВЕНА. Першая сустрэча гр. Чэрніна з расейскай дэлегаціей у Брэст-Літоўску мела вельмі прыязны характэр.

БРЭСТ-ЛІТОЎСК. (В.Т.Б.). 22. XII. Статс-сэкрэтар Кюльман са сваей сьвітай прыехаў сюды ўчора ў вечары. Гэтак сама прыехала боўгарская дэлегація.

Статс-сэкрэтар меў магчымасць ешчэ вечэрам сустрэцца з дэлегатамі цэнтральных дзержаў і Расеі.

А 4 гадз. паабедзі сягоньня у Брэст-Літоўску урочыста пачаліся мірные перэгаворы. Дзеля гэтаго тут зыйшліся гэткіе дэлегаты: ад Нямеччыны — Кюльман, пасол Розэнбэрг, сэкрэтар пасольства Гэш, генэрал Гоффман і маёр Брынкман; ад Аўстрыі — гр. Чэрнін і інш.; ад Боўгарыі — міністэр судоў Попов і інш.; ад Турэччыны — Ібраім Гаккі-Паша і інш.; ад Расеі — Еффэ, Каменёв, Бічэнко.

Глаўнакамандуючый на ўсходзі прынц Леопольд Баварскі вітаў з'ехаўшыхся ў яго кватэры прэдстаўнікоў дзержаў прамовай, выказываючы цьвёрдую веру, што пачаўшыеся мірные перэгаворы скора давядуць да міра.

Статс-сэкрэтар Кюльман сказаў між іншым гэтак: „Ня можэ быць ніякай гутаркі, каб на цяперашніх перэгаворах можна было падробна апрацаваць умову аб міры. Я паставіў сабе на мэці устанаўленьне найважнейшых прынцыпоў і варункаў, каторые пазволілі бы магчыма скора вярнуць добра-суседзкіе адносіны — асабліва на культурным грунці, а таксама умову аб спосабах залячэньня зробленых вайной ран. Вы, панове, будзеце прымушэны лічыцца, з аднаго боку, з гісторычнымі данными, каб не утраціць пад нагамі цьвёрдаго грунту фактаў, а з другога — с тымі новымі ідэямі, апіраючыся на каторые сабраўшыеся тут зыйшліся".

Пасьля былі прыняты гэткіе пастановы:

Пытаньне аб рангах развязываецца ў альфабэтычным парадку прэдстаўнікоў пяці дзержаў.

Маршалкоўства на нарадах пераходзіць пачародзі на галоў дэлегацій пяці дзержаў.

Перэгаворы вядуцца: па нямецку, боўгарску, расейску, турэцку і французку.

Пытаньня, якіе датыкаюць толькі паадзінокіе дзержавы, развязываюцца на асобных нарадах дэлегатоў тых дзержаў.

Офіцыальные пратаколы спісываюцца супольне.

Пасьля галава расейскай дэлегаціі выясьніў асновы расейскай праграмы, каторые, наагул згодлівы з вядомымі пастановамі рад раб. і салд. і з'езду селян.

Дэлегаты цэнтральных дзержаў заявілі, што яны гатовы прыступіць да разгляду расейскаго пагляду. Гэта адбудзецца на чародным заседаньні.

БЭРЛІН. Гэтымі днямі выедзе адгэтуль у Пецярбург мешаная камісія с прэдстаўнікоў розных урадаў дзеля аднаўленьня экономічных і культурных зносін з Расеей.

Аўстрыяцкая камісія з гэткай жэ мэтай ужо выехала.

ПАРЫЖ. Французскіе газэты надрукавалі умову аб замірэньні цэлком. Большая часць газэт абкідае большэвікоў вулічнай лаянкай і піша аб „подлай здрадзе Леніна".

„МІР УСІМ!“

Справядліва раўнуюць перэжываны цяпер усім сьветам момэнт да нарадзін чэлавека. Ешчэ блізка зусім цёмна навакол, ешчэ у паветры поўна цяжкога туману, ешчэ толькі тугу бязмерную і трывогу відаць на тварах, ціхі шэпт злетае з вуст, шыбчэй б'юцца ўсе сэрцы: родзіцца новы сьвет, каторы мае быць лепшым за стары, мае споўніць гэтулькі ускладаных на яго надзей... Сьмерць і жыцьцё бытцым змагаюцца між сабой, і невядома йшчэ, чы той жаданы новы сьвет на абліччы сваім пакажэ нам знак жыцьця, сулячый надзею, чы перадчаснай пабеды сьмерці? Гэта значыць: чы ў аснову яго ляжэ праўда, свабода і воля ўсіх народаў, — чы мо' гвалт і няволя толькі ў новай форме?

Калі ў гэткі момэнт крытычны трывога знімае вялікіе народы, каторые перэважна маюць ужо волю, калі дужые і багатые моральна і матэр'яльна народы рупяцца аб збудаваньне сабе будучыны, зусім згодлівай з іх думкаю, — дык лёгка зразумець, што ў гэткі момэнт павінен перэжываць беларускі народ, гісторыя катораго поўна трагізму, а быт—сумны без канца?! Чы і надалей пры бясёдным стале народаў сьвету для яго мейсца ня будзе, — чы яго стравай штодзеннай будуць крошкі хлеба, бытцым страва панскіх сабак?

Біблійны Лазар, думаючы аб вечнасьці, ўсёткі жадаў і тут годнаго чэлавека бытаваньня. Гэтак і народ беларускі, сыты здзеку, слёз, бяды і пагарды ў цёмным куце свайго быту, рвецца цяпер да волі, сьветла, паўнейшаго жыцьця... Хочэ гэтулькі, сколькі і іншые, — ня болей. Наадварот: хочэ нават менш, бо хочэ таго, што іншые народы зусім натуральна мелі заўсёды або здабылі сабе многа сот лет таму назад. Ды ўрэшці павінна счэзнуць са сьвету няволя духа людзкога ва ўсіх праявах яе!

Аснова быту ўсіх сьвят—гэта, між іншым, жаданьне даць чэлавеку магчымасць лягчэй прыпомніць: хто ты і куды йдзеш? Абодва гэтые пытаньня ізноў узнімаюцца на сёлетніе Каляды перад душой беларускаго народу асабліва востра. Чаго павінен ён жычыць сабе, калі у вігілійны вечар асьвеціць свае хаты і засядзе да куцьці, а пасьля запяе калядную песьню? А павінен ён жычыць сабе, каб непадзельны, заняўшы прыналежнае яму становішчэ ў вялікай сям'і народаў, меў магчымасьць працаваць побач з іншымі — старэйшымі і больш заслужонымі, працаваць над развіцьцем сваіх нацыональных сіл і гэтак у меру магчымасьці прыкладаць сваю руку да праўдзіваго поступу і шчасьця ўсяго чэлавечэства. Бо толькі тады ён здалее карыстаць с таго, што суліць мір, бо для паняволеных мір дагэтуль быў блізка зусім незнаны.

„Мір усім!“ — з гэтымі славамі гэтулькі разоў зверталіся да народу беларускаго ад алтара яго праваслаўные і уніяцкіе сьвяшчэнікі, адпраўляючы літургію сьв. Яна Златауста. І палюбіў народ наш гэны мір, спакой, цішыню, пакору... Палюбіў нават трохі аднастаронна, — ажно шмат талентоў сваіх, ад Бога атрыманых, дзеля чужых аддаў.. Але ў сьвяты не парой нарэкаць на суседзяў, і чэлавек гатоў забыцца аб усім, што баліць. Дык і сягоньня хочэм мы згоды, а не вайны, хочэмо еднасьці, але не духовай паншчыны, хочэмо супольнай працы, а не барацьбы—з усімі, а мо' глаўным чынам з найбліжэйшымі суседзямі, з якімі, хоць ня ў роўнай меры, дзялілі мы долю і нядолю.

Да іх працягіваем мы сягоньня нашу руку з жычэньнем: „мір усім!“ Ніхай буйна і шчасьліва расцьвітае магутны дуб літоўскі. Ніхай нашы браты на шырокіх стэпох Украіны стаўляюць гмах сваей самабытнасьці. Ніхай пасьля доўгіх гадоў мук закрасўе новая Польшча, гуртуючы сваіх прававітых сыноў. Хай Нямеччына і Расея, стануць за праўдзівую зашчыту і падпору для меншых народоў. Хай усенькі сьвет супачыне і залечыць чысьленые раны цасьля гэтай страшэннай вайны.

„Мір усім!“

НА КУЦЬЦЮ.

Ужо трэйці раз гадаўшчыну народжэньня Таго, Каторы абецаў людзям Каралеўство Божае на зямлі, мы спраўляем аддзеленые ад рэшты нашай бацькоўшчыны ваенным фронтам. Ужо трэйці год ня маем ніякіх вестак аб сваей радні, кінутай далёка ад нас, і цяпер, так як у прошлым і запрошлым гаду, селаем за стол да куцьці, пасылаючы толькі ў мысьлях сваім блізкім жычэньня лепшай долі, толькі ў мысьлях ламаючы з імі традыцыйны аплатак.

Ніводнаго мо' са штогодных сьвят мы так не жадаем спаткаць супольна са сваей раднёй, як сьвята Каляд. Традыцья глыбока пускае корні ў душы чэлавека—і перэламіць аплатак з братам, бацькам, жаной—гэта сільная духовая патрэба, нездаволеньне каторай родзіць журботны сум...

Зіма... За вокнамі сыплюцца з неба белые хлоп'я сьнегу, бытцым тые кавалачкі аплатка, адламаные дарагой для нас рукой і кінутые ў гэты перад калядны вечар нам здалёк...

Зіма!.. самая безпрытульная, самая строгая пара году!.. У гэтае сьвята кожын ад вякоў радасна адчыняў дзьверы перад безхатным падарожным, шукаючым даху над галавой у ноч народжэньня Нёсшаго Каралеўства Божае на зямлю...

Каралеўства Божае далёка. Яго прыходу не чуваць за звяканьнем аружжа, гарматнімі стрэламі...

Ды вось пякельная музыка ціхне... Над зямлёй залапатаў сваімі скрыдламі Дух згоды...

Пачаліся перэгаворы...

У душах надзея, што на другую куцьцю спаткаемся пры стале ў вялікшым чысьле, чымсі цяпер...

Надзея цісьне да вачэй сьлёзы радосьці, а адначасна з грудзей вырываецца ўздох:

— Ня ўсе, ня ўсе спаткаемся!..

Ф. О.

У Вільні і ваколіцах.

× **На Беларускіе Вучыцельскіе курсы** Напамінаем нашай маладзёжы, што запісывацца на чацьвёрты курс у Беларускай Вучыцельскай Сэмінарыі у Сьв слачы трэба найпазьней да 28 сьнежня у Kreis—і Stadthauptmann'ой. Навука пачнецца 15 студня 1918 г.

× **Ахвяра.** На заседаньні Рады Старшын Беларускаго Клюбу 22 сьнежня пастаноўлено асыгнаваць Беларускаму Камітэту помачы пацярпеўшым ад вайны 250 марак

× **У Беларускім Клюбе** для членаў і гасьцей на першые тры дні Каляд ладзяцца вечарынкі з драматычным аддзелам. Выступае драматычная дружына пад кірункам п. Ф. Олехновіча.

Апрыч таго на першы дзень Каляд дзеці з беларускаго прытулку „Золак“ адыграюць а гадз. 5 паабедзі беларускую „Батлейку“.

СТАЛЕТНІК.

Вольны перэклад Купрына.

У непамерна вялікай аранжэрэі аднаго багатыра, каторы траціў на гэта свае міліоны, раслі асаблівыя дрэвы і краскі.

Там былі пальмы, латаніі, кусты мімозы, індзейскі латос, каторы расцьвітаў у ноччы і шмат другіх дзіўных дрэў.

У вялікім возеры звольна і паважна калыхалася Вікторыя, распусьціўшы свае гіганскай сілы лісты на чыстай вадзе і з вясёлай мінай паглядала на зялёны абшар украпаны тысячамі колераў і усялякіх пахучых красак.

Усё было пышна і багата. Чэлавечае вока, каторае знячэўку заглянуло туды, не магло зразу адарвацца ад гэтаго хараства і ў душэ яго чулося пытаньне: гдзе я?

Вось у гэтай аранжэрэі паміж райскіх дрэў, сумна паглядало ў небо непачэснае і вельміж калючае з вузкімі таўстымі лісьцямі дрэуцэ, так званае сталетнік.

Бяз красак і с калючым шыльнікам ён збедніўшыся дзіка азіраўся на сваіх суседзёў, каторыя закрасаваўшыся вялі дружную гамонку, не звертаючы увагі на яго

Гледзючы на гэты здзек, яму здавалося, што ён толькі і жыве на смех ўсім і ні павінен крыўдавацца за гэта, а быць здаволеным яшчэ тым, што ня кідаюць праз плот, як гэта робяць з лебядой і другімі травамі, што ўзрастаюць тут.

Услуховываючыся ў іх гамонку, ён цяжка ўздыхаў і ківаючыся з боку ў бок горка плакаў.

Чаму гэта я такі гаротны, чаму Той, каторый даў права расці на зямлі, не даў мне другога абліччa.

Усе як адзін мяне бэсцюць і завуць урода бяздомны. Нехай я ўрода, але не бяздомны

Яшчэ калісь за памяцьцю, я рос пад гарачым небам дзіўнай Амэрыкі і за свой век бачыў далёка больш чым яны.

Я чужы, здалёку прышлы —гэта праўда, але не кідайце гразьзю: на маіх вачох вы, дзеткі, ўзраслі.

Ох, німа каму выказаць свой жаль, німа, ніхто мяне ні паслухае чужынца.

Так заводзіў ён, пазіраючы на суседку рожу, што распусьціўшы лісточкі слухала пахвальбу од другіх аб сваей красе.

Добрая мая суседка, добрая,—казау ён—яе паважаю і шчыра кахаю, што ні разу ня кпіла з мяне.

Ей выскажу ўсё, чым напоўнено сэрцэ маё, ёй выкажу смутак думак маіх, сягоньня, ні далей сягоньня.

І сталетнік выпрастаўся...

Суседачка, зорачка ясная, цябе шчыра люблю, ты толькі будзешь ведаць, хто я і аткуль.

Там далёка за сінім морам мая бацькаўшчына, там гдзе ні даходзіла нага чэлавека я горда ўзрос у той час, калі вас і паміну не было

Я стар, страшэнна стар. Старэй мяне німа нікога тут. І вось суседачка я прачуваю, што, нідалечка мой канец.

Памру, галубка, німа нічога вечнаго. Толькі не зусім зыйду з ліку зямлі, не зусім, дзеці мае займуць мейсцо тут

Але толькі хоць перад смерцю, я пакажу, хто я. Ведай, што чужынец не лгаў, а даўно затаіўшы ў сэрцы думкі, жыў толькі табой.

Размову перарваў вецер, каторы гнаў с поля вялікую хмару. Суседачка, заўтра... адазваўся ён і змоўк.

Граканув пярун; пасыпаў дождж, сцямнело. Небо абложылося хмарамі вецер на свістываючы хаўтурные песні дзіка насіўся па аранжэрэі бытцам некого шукаючы.

Замоўклі ўсе, прытуліўшыся да зямлі, адзін сталетнік трываў. Так прайшла ноч і настало раньне. Небо пасвятлело паласкавело і сонцэ весела асвяціло зямлю

Красачкі атрэсаючы капелькі пудлаво пазіралі ў высь быццам пыталіся, ці ня верніцца ізноў бура.

Раптам сталетнік схамянуўся, шырака развёў свае лісьцё і с трэскам выпусціў колькі пучкоў белых красак.

Першым прыбёг садаўнічы. Аглядзіўшы такую навіну, ён як га бяз духу пабёг к палацу і варочаўся ўжо с цэлай дворней.

Кругом абступілі чужынца, з прычоннай увагай аглядалі яго дзіўны цьвет, і зайдросна ўдыхалі асаблівы пах, што разлягаўся з новай і новай сілай па аранжэрэі.

Сталетнік цьвіце, сталетнік цьвіце—ў голас казалі ўсе. Дзіва вялікае, раз у сто год можна бачыць гэту красу і счасце вялікае тым, хто можэ после сказаць: я прыждаў цьвет сталетніка, я чуў яго чароўны пах.

У той час, калі ўсе былі заняты цьветам калючаго чужынца, яго ворагі стыдліва схінулі свае галовы к зямле і маўчком услуховываліся ў хвалебныя словы тых, што ня зводзілі воч з яго.

Ім цяпер было ясно, хто быў той калючы ражон і якой дарогой цаной быў яго цьвет для людзей.

Узыйшло вышэй сонцэ, прыпякло зямліцу і сталетнік пачаў вянуць. Жыцьцё яго выходзіло і на вачох усіх ён завяў.

Сталетнік завяў—німа—з уздохом раздаваўся голас людзей, німа, ні прыжджом мы новаго цьвету яго—не.

Усе маўчком разыйшліся.

Патужылі яго суседзі, патужылі чаму раней не лічылі яго за свайго брата, ды забыліся.

Адна толькі рожа не змагла знесці жалю с тых слоў, што аткрыў перад смерцю яе шчыры сусед.

Пакуль сонцэ свяціло зямле, яна жыла а на раніцы яе галінкі былі завяўшымі і лежалі прытуліўшыся пры калючым суседу.

× **Новая літоўская газэта.** Гэтымі днямі пачне ў Вільні выхадзіць трэйцяя літоўская газэта „Tevynes Sargas“ („Старожа Бацькаўшчыны“). За рэдактара гэтай клерыкальнай газэты будзе падпісывацца аграном А. Стульгінскі.

× **Лётэрыя.** У суботу, 29 сьнежня, ў кавярні «Parisien» Расейскае Экономічнае Таварыство дзеля помачы расейцам у Вільні ладзіць бязпроігрышную лётэрыю. Між выігрышамі многа спажыўнух прадуктаў, карысных і цэнных рэчэй.

Пачатак лётэрыі а 1 гадзіне ў дзень.

Ахвяры просяць пасылаць у бюро Т-ва (Каштанавая вул. 4, кв. 7) кожын дзень ад 9 да 1 гадз., а такжэ на рукі В. Гецовой (Завальная, дом Стэмбо), А. Кімонта (Сьв.-Юрскі пр. 15), І. Кесарэвіча (Астрабрамская 7) і С. Левіна.

× **У ноч на куцьцю.** У начы з 24 на 25 сьнежня цывільным асобам пазволено хадзіць да 2 гадз. у начы.

× **Облігацыі местовай пазыкі.** Stadthauptmann прэдлагае асобам, заплаціўшым грошы на мястовую пазыку, явіцца 27 сьнежня ад 9 да 1 гадз., Домініканская 3, пакой 29, атрымаць облігацыі. Хто ня прыйдзе ў гэты дзень, павінен звертацца аб сваё облігацыі ў адзін с тутэйшых банкоў, аб каторым апавесьціць у свой час местовы урад.

× **За неаплату падаткаў.** У пятніцу, 28 сьнежня, а 9 гадз. раніцы, ў местовым ратушу, Домініканская 3, ў быўшым памешчэньні кассы адбудзецца прадажа з ліцытацыі рэчэй, забраных за неаплату падаткоў. У тым ліку некольці фортэп'янаў, 1 піяніно, мужчынская опратка, машыны да шыцьця і т. д.

× **Новы спосаб зладзейства.** У апошнім часі тут аб'явілася зладзейка, каторая без ніякіх дакумэнтаў просіцца на службу, абецуючы скора іх прынесьці. А пад той час абкрадывае даверчывых гаспадароў і ўцекае. Весткі аб ей просяць падаваць у крымінальную паліцію, Домініканская 1, пакой 90.

× **Украдзены конь.** 20.XII двое дзяцюкоў укралі ў прыежджаго селяніна на Мільённай вуліцы каня с санямі.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была па Цэльсію):

	найвыш	найніж.
19—20	— 7°	— 14°
20—21	— 10°	— 15°
21—22	— 7°	— 13,5°
22—23	— 6,5°	— 10°

З усяго Краю.

Нелегальные лісткі.

„Wiln. Ztg.“ напамінае што, ня гледзячы на блізкі мір друкаваньне і шырэньне лісткоў без цэнзуры не дапускаецца, і гэта караціммуць вастрогам да 2 гадоў або штрафам грашм до 5.000 марак. Перасылка п сем цывільных асоб не праз почту вызываціме кару вастрогам або штрафам да 10.000 марак.

ЖОСЬЛІ. На трох тутэйшых таргоўцаў, вертаўшыхся с Падола, напалі і абрабавалі 3 дзяцюкі. Пры гэтым аднаго, Язэпа Гальпэра, забілі на сьмерць. Сын селяніна, Андрэй Раўдэлюнас, вінаваты ў рабунку, але не ў забойстве Гальпэра, васуджэн на 2 гады ў папраўчы дом.

ПОПЕЛЯНЫ. У пачатку верасьня ў тутэйшых ваколіцах знайшлі цела кабеты, Эўгеніі Недзельскай. Крыху пазньней у Вільні дзяўчына Міхаліна Земло пачала распрадаваць рэчы забітай і гэтым сцягнула на сябе падазрэньне ў забойстве. С прычыны зусім пэўных доказоў Земло на судзе прызналася, што забіла Недзельскую сякерай. Ей памагла ў гэтым дзяўчына Эмілія Шышко. Хаця Земло ледзьве толькі скончыла 20 гадоў, акружны суд засудзіў яе на сьмерць праз павешэньне. Шышко засуджена на 12 гадоў у папраўчы вастрог.

БУДЗЯНЫ. Язэп Ушылло і Язэп Брэзінскі 14 лістапада с. г. падкапаліся тут пад хату і пакралі розные рэчы дамоваго ужытку. Абодва засуджэны на 1 год і 8 мес. у папраўчы вастрог.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

ПЕЦЯРБУР. (П.Т.А.). 21. XII. Прыйшоў адказ ад Украінскай рады. Яна стаўляе гэткіе варункі дзеля устанаўленьня згоды з расейскім урадам: 1) прызнаньне правоў украінскай рэспублікі і украінскаго народу і незачэпляньне ўнутраных спраў Украіны; 2) нацыоналізацыя украінскіх войск і перавод іх з другіх фронтаў у Украіну; 3) раздзел фінансовых спраў між Украінай і дзержаўным скарбам; 4) незачэпляньне расейскім, урадам, главнай камандай і глаўнакамандуючым спраў украінскаго фронту, — значыць: румынскаго і полудзенна-заходняго; 5) развязка пытаньня аб міры пры учасьці украінскаго народу.

Урад украінскай рэспублікі жадае трэйцяй часьці мейсц у устаноўчым сэйме для Украіны. С прычыны фінансовых труднасьцей расейскаго ураду спажыўные прадукты будуць вывазіць з Украіны толькі за гатовые грошы, плочэные генэральнаму сэкрэтарыату дзеля сельска-гаспадарскіх спраў; пры гэтым дзьве трэціны будуць прынімацца бумажкамі, а адна — золатам.

Пецярбурскі урад прызнае прынцыпіяльна ўсе паменёные дамаганьня. Аднак, ён адзначывае, што аб главнай прычыне недаразуменьнёў — тым, што рада паддзержывае контррэволюцію буржуазных кадэтаў і Каледіна — рада замаўчывае. Угода з радай магчыма с тэй умовай, што рада станоўча адмовіцца паддзержываць бунт Каледіна і змовы кадэтаў і буржуазіі проці рэволюціі.

ШТОКГОЛЬМ. Одэсса зусім у руках украінцоў.

Генэрал Ялчэнінов назначэн за глаўнакамандуючаго одэсскім округам.

11 членаў одэсскай местовай думы, прыхільных да большэвікоў, арэштавалі.

ПЕЦЯРБУРГ. 22 XII. Сягоньня „Правда“ пачала друкаваць дакумэнты аб змове кадэтаў проці рэволюціі. Сперша друкуецца паказаньне прыват-доцэнта Громова, каторы атрымаў грошы дзеля друкаваньня проклямацій проці рэволюціі ад кн. Кокулова і жонкі яго.

Камісія 1 арміі супольне з украінскай камісией прыняла пастанову аб супольнай барацьбе проці Каледіна.

Гасударственны банк атрымаў ад генэральнаго сэкретарыату Украіны жаданьне выплаціць 1 мільярд рублёў на патрэбы Украіны. Расейскі урад адказаў, што да развязкі конфлікту з Украінай гасударственны банк грошы выплачываць ня будзе.

Заседаўшая у Архангельску амэрыканская міссія дзеля ўпарадкаваньня расейскіх чыгунак спыніла сваю работу і вертаецца ў бацькаўшчыну. Расейскі „саюз дзеля ратаваньня бацькаўшчыны“ ўчыніў крокі, каб намовіць амэрыканцаў астацца ў Расеі. Часьць заказанных у Амэрыцэ жалезнадарожных матэр'ялаў ужо прыйшла у Владывасток.

„День“ друкуе мову Троцкаго на селянскім з'ездзі, ў каторай гаворыцца, што устаноўчы сэйм збярэцца пасьля падпісаньня міра „Мы пададзім устаноўчаму сэйму гатовы ужо мір і спадзяемся, што сэйм пацьвердзіць нашу чыннасьць“.

ПЕЦЯРБУРГ. (Рэўтэр) 15 XII. Народные камісары апавесьцілі пастанову, паводлуг каторай цэрква аддзеляецца ад гасударства, а разам с тым конфіскуюцца ўсе царковные і манастырскіе землі, ды золато, срэбро і дарагіе каменьні ў мітрах і крыжох духавенства. Апрыч таго пастаноўлено, што духоўные павінны адбываць ваенную павіннасьць, толькі ў часьцях войск, не празначэных дзеля баевой чыннасьці.

ПЕЦЯРБУР. (Гавас). 17 сьнежня Троцкій прыбыў на заседаньне з'езду селян, каб здаць справу аб заграничнай палітыцэ ураду. Яго віталі большэвікі і соцыал-рэволюцыонеры, але правые паднялі гэткі гвалт, што Троцкій ня мог гаварыць. Тады ён сабраў большэвікоў і соц-рэволюцыонераў у другую салю і сказаў ім: „Мы далі нашым саюзьнікам два месяцы часу, каб яны далучыліся да міра, калі ж мы зробім сэпаратны мір, дык ні гісторыя, ні расейскі народ нічога проці нас не скажуць“.

КОПЭНГАГА. Быўшые саюзьнікі Расеі стараюцца ўмешацца ў унутрэные справы яе. 10 сьнежня пасла Англіі і Францыі падалі цэнтральнай украінскай радзе ў Кіеві свае паўнамочча.

Троцкій у гутарцы с францускім паслом Нулян жаліўся на паступкі францускіх афіцэраў у Украіне.

ПЕЦЯРБУР. Дагэтуль вядомы рэзультаты выбароў у устаноўчы сэйм с 365 мейсц. Выбраны 105 большэвікоў, 192 соц.-рэволюцыонеры, 2 меншэвікі, 19 украінскіх соц-рэв і соц.-дэм., 11 кадэтаў.

ШТОКГОЛЬМ. Паводлуг вестак с Пецярбурга, Ростов — у руках казакоў.

ЦЮРЫХ. Паводлуг вестак с Пецярбурга, Мілюков уцёк. Дзе ён цяпер, невядома.

„День“ пішэ, што урад у найбліжэйшым часі пазволіць быўшаму цару с сям'ёй выехаць з Расеі і пасяліцца за граніцай.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

21. XII. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На поўначы ад дарогі Іпр Менін паабедзі быў сільны агонь. На поўдні ад Голебэкэ ўзяты палонные англічане.

Фронт Альбрэхта Вюртэмбэрскаго: Пры Гірцаху ўзяты ў палон 31 француз.

Італьянскі тэатр.

Вялікіе сілы італьянцаў сем разоў штурмавалі дабытые ў іх вяршыны на заходзі ад Монтэ Азолёнэ і Монтэ Пэртіка. Усе штурмы адбіты с цяжкімі у іх стратамі

22.XII. Заходні тэатр:

У розных мейсцах на фронці крапчэў агонь артылеры. Нашы разведчыкі прывялі з разведак палонных.

Італьянскі тэатр.

Паабедзі італьянцы атакавалі Монтэ Азолёнэ, але былі адбіты.

23.XII. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Ад Блянкартсэ да Дойль — жывейшы артылерыйскі агонь. Нашы дружыны разведчыкоў узялі ў палон 30 англічан. Наабапол Скарп і на поўдні С. Кантэн—ажыўлены агонь. Чысьленые ўдачные разведкі між Арра і С. Кантэн.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Наабапол Маасу агонь у вечары крапчэў.

На розных адрэзках ажыўленые разведкі ў паветры, трываўшые і ў начы. Шырнэс, Дувр, Дюнкірхэн і ваенные будоўлі за англіцкім і францускім фронтам абкіданы бомбамі.

Італьянскі тэатр:

Наступленьне англічан і італьянцаў проці Монтэ Асолёно адбіто.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Гіндэнбург надрукаваў у газэтах гэткае каляднае мотто:

„Бог благаславіў наше аружжэ ў 1917 гаду. Ен давядзе нашу праўдзівую справу да канца“.

БЭРЛІН. У гутарцы с карэспандэнтамі генэрал Людэндорф сказаў:

„Не пішыцэ лішнэ многа аб міры: толькі пабеда дасць яго. Так было на усходзі, так будзе і ўсюды. Хаця перад намі стаяць ешчэ вялікіе і цяжкіе задачы, ды з Божай помачью мы іх споўнім“.

ЛОНДОН (Рэўтэр). Адміралцейство апавешчае:

Аружны параход «Stefan Ferns» затоплен у Ірляндзкім канале нямецкай падводнай лодкай. Пагіблі 6 афіцэраў і 95 матросаў.

ГУК ВАН ГОЛЛЯНД. Тры англіцкіе мінаносцы затоплэны неўдалёчку ад Маасскаго маяка. Падробнасьцей німа.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У месяцы лістападзі нямецкіе падводные лодкі затапілі агулам 607.000 тонн., а ад пачатку падводнай вайны — 8.256.000 тонн.

БЭРЛІН. (В.Т.Б). Адна з нашых падводных лодак затапіла ў канале Ляманш 5 параходаў ёмкасьцю 24.000 тонн.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Нашы падводные лодкі ў канале Брыстоль, канале Ляманш і Поўночным моры затапілі ізноў 4 параходы, 1 парусьнік і 3 рыбаловы.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У Сяродземным моры нашы падводные лодкі затапілі 8 параходаў і 5 парусьнікоў ёмкасьцю агулам 63.000 т.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У поясе блокады навакол Англіі нашы падводные лодкі ізноў затапілі 20,000 тонн.

ЛОНДОН. **Ніжняя палата.** Бонар Лёў заявіў аб падачы праекту закона аб узмацаваньні арміі новымі прызывамі рэкрутоў. Ллёйд Джордж сказаў, што гэта канечне патрэбно с прычыны здарэньнёў у Італіі і Расеі.

ЛОНДОН **Ніжняя Палата.** Ллёйд Джордж заявіў: „Каліб расейская армія споўніла нашы надзеі, дык пруські мілітарызм быў-бы зусім зломлен. Разгром Італіі зрабіў ваеннае палажэньне французаў і англічан вельмі сурьёзным. Найбліжэйшые месяцы—вельмі крытычны, пакуль Амэрыка не прымець чыннаго учасьця ў вайне. Калі Расея пачала адна перэгаворы аб міры, дык сама і павінна клапаціцца аб свае землі“.

АФІНЫ. Начальніка Македонскаго фронту, генэрала Сэрайля, біруць адгэтуль і заменяюць генэралам Гійёма.

Вярнуўшымся з Расеі **ШУКАЮ** маці, Ганны Станкевічыхі з вёскі Урлеяты (8 вёрст ад мяст. Крэва і 7 ад Барун) Ашмянскага пав., шваграў Язэпа Станкевіча з тае ж вёскі і Вінц. Сухалета, вядомага муляра-кадрачыка з вёскі Войштавіч (4 вярсты ад мяст. Вішнева) Ашмянск. пав. За ўсе весткі буду вельмі ўдзячным. Прашу наказываць у рэдакцію „Гомана" Янку Станкевічу.

Марыя Можэйко, вучыцелька урадовай жаноцкай гімназіі, шукае якой-колечы работы. Маёвая 24.

КНІЖНІЦА

Віленская вул., 33

дае да чытаньня кніжкі ў беларускай, нямецкай, расейскай і французскай мовах.

Друкуецца і скора выйдзе з друку

Беларускі Календар на 1918 г.

Абвесткі прынімаюцца у Бібліотэцы „Знаньне", Віленская вул. 33, што-дзень ад 3 да 5 гадз.

13 мільёнаў 731.000 марак

будуць разыграны у 350-й Гамбурскай Урадовай Лётэрыі.

Найвялікшы выігрыш у найшчасьлівейшым здарэньні **адзін мільён марак.**

Спіс выігрышоў і прэмій:

Лётэрыя складаецца с 7 кляс.

1 прэмія	500.000	марак	1	выігрыш		30.000 м.
2 прэміі	300 000	„	7	выігрышоў	па	20.000 „
1 выігрыш	200.000	„	3	„	па	15.000 „
1 „	100.000	„	16	„	па	10.000 „
1 „	90.000	„	1	выігрыш		7.500 „
1 прэмія	80.000	„	1	„		6.000 „
1 выігрыш	80.000	„	56	выігрышоў	па	5.000 „
1 прэмія	70.000	„	2	„	па	4.000 „
1 выігрыш	70.000	„	128	„	па	3.000 „
1 прэмія	60.000	„	2	„	па	2.500 „
1 выігрыш	60.000	„	212	„	па	2.000 „
1 прэмія	50.000	„	5	„	па	1.500 „
1 выігрыш	50.000	„	525	„	па	1.000 „
1 прэмія	40.000	„	639	„	па	500 „
1 выігрыш	40.000	„	150	„	па	400 „
1 прэмія	30.000	„	90	„	па	300 „

44174 выігрышоў па 250, 220, 175, 150, 125, 100, 75 і 35 м.

46020 выігрышоў, 8 прэмій і 10.000 дармовых лёсаў.

Лётэрыя складаецца с 7 кляс.

Цэна орыгінальных лёсаў

разам з нямецкім імперскім гэрбовым зборам:

	За 1 клясу:	За ўсе 7 кляс:
восьмушка орыгінальнаго лёсу . .	М. 1.25	М. 25.—
чверць орыгінальнаго лёсу . . .	„ 2.50	„ 50.—
палова орыгінальнаго лёсу . . .	„ 5.00	„ 100.—
цэлы орыгінальны лёс	„ 10.00	„ 200.—

Розыгрыш I клясы—17 і 19 студня 1918 г.

Пачынаць іграць можна у кожнай клясу.

N. Gerh, Mellendorf, Hamburg.

ЗАКАЗ

Прашу выслаць .... лёсаў
1 клясы
Гамбурскай Джержаўнай Лётэрыі.
Сумму М. .... вы атрымаеце адначасна перэказам, пры ложэную ля пісьма.
(нежаданае перэчыркнуць).

Імя ....
Прафэсія ....
Мейсцо жыцьця ....
Пачтовы округ ....
(Прошу пісаць адрэс выразна).
Вільня, „Гоман"

350 Гамбурская Дзержаўная Лётэрыя.

100.000 лёсаў, 46.020 выігрышоў, 8 вялікіх прэмій. Выігрывае блізка кожын другі лёс.

13 МІЛЬЁНАЎ 731.000 МАРАК.

Найвялікшы выігрыш у найшчасьлівейшым здарэньні:

Адзін Мільён Марак.

Магчымые найвышэйшые выігрышы

Марак 900 000	Марак 880 000	Марак 860 000	Марак 840 000	Марак 820 000
„ 890 000	„ 870 000	„ 850 000	„ 830 000	„ 810 000 і т. д.

Спіс выігрышоў і прэмій Урадовай Гамбурскай лётэрыі:

Прэмія I	Марак	500.000	=	Марак	500 000
Прэмія II	„	300.000	=	„	300.000
1 выігрыш	„	200.000	=	„	200.000
1 „	„	100.000	=	„	100 000
1 „	„	90.000	=	„	90 000
1 прэмія	„	80.000	=	„	80 000
1 выігрыш	„	80.000	=	„	80.000
1 прэмія	„	70.000	=	„	70.000
1 выігрыш	„	70.000	=	„	70 000
1 прэмія	„	60.000	=	„	60.000
1 выігрыш	„	60.000	=	„	60 000

Апрыч таго **10000** дармовых лёсаў па 10 марак.

1 прэмія	Марак	50 000	=	Марак	50.000
1 выігрыш	„	50 000	=	„	50.000
1 прэмія	„	40.000	=	„	40.000
1 выігрыш	„	40.000	=	„	40.000
1 прэмія	„	30.000	=	„	30 000
1 выігрыш	„	30.000	=	„	30.000
7 выігрышоў	„	20.000	=	„	140 000
3 „	„	15.000	=	„	45.000
16 „	„	10.000	=	„	160.000
1 выігрыш	„	7.500	=	„	7.500
1 „	„	6.000	=	„	6.000
56 выігрышоў	„	5 000	=	„	280.000

2	выігрышы	Марак	4.000	=	Марак	8.000
128	„	„	3.000	=	„	384 000
2	„	„	2.500	=	„	5.000
212	„	„	2.000	=	„	424 000
5	„	„	1 500	=	„	7.500
525	„	„	1.000	=	„	525.000
639	„	„	500	=	„	319.500
150	„	„	400	=	„	60.000
90	„	„	300	=	„	27.000
44174	„	„	250, 220, 200, 175, 150 125, 100, 75 і 35			

Лётэрыя складаецца с 7 кл.

Цэна орыгінальнаго лёсу I клясы, лічучы нямецкі імперскі штэмпельны збор:

1/8 орыгінальнаго лёсу М. 1.25	1/4 орыгінальнаго лёсу М. 2.50	1/2 орыгінальнаго лёсу М. 5.—	Цэлы орыгінальны лёс М. 10.—

Розыгрыш I клясы адбудзецца 17 і 19 студня 1918 году.

C. F. GOTTLOB, HAUPTKOLLEKTE, HAMBURG, ELEBEKEN 2.

Шансы на выігрыш — гэткіе вялікіе, што можна станоўча горача радзіць іграць на **Гамбурскай Дзержаўнай Лётэрыі.** Ніводная іншая лётэрыя не дае такога найвышэйшаго выігрыша! Ужо ў I класе на цэлы лёс цаной **10 марак** можна выіграць **50.000 марак.** У далейшых клясах шансы на выігрыш растуць незвычайна—да

М. 1.000.000 у апошнім класе!

Нялічэные разы я мог выплаціць маім кліэнтам найвышэйшые выігрышы і прэміі.

ЗАКАЗ.

Глаўнаму Коллектору
G. F. Gottlob, Hamburg, Elebeken 2.
Прашу выслаць
.... лёсаў ....
забаспечэнай Гамбурскай Дзержаўнай Лётэрыі. Сумму
Mk. ....
Вы атрымаеце пры гэтым—адначасна перэказам (нежаданае перэчыркнуць).

Найвялікшы выігрыш 7 клясы Mk. 1.000.000

Просяць аб выразны адрэс.
Імя: ....
Прафэсія ....
Мейсцо жыцьця: ....
Пачтовый округ: ....
Заметкі ....
Wilna „Homan."

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтва «Гоман». Рэдактар Язэп Салавей.